English Grammar
CUTTING EDGE - Elementary

BY: Kamaran Kurdewar

*****

Country And Nationality	
Spain	Spanish
China	Chinese
The USA	American
Brazil	Brazilian
Italy	Italyan
Great Britain	British
Poland	Polish
Australia	Australian
Japan	Japanese
Ireland	Irish
Russia	Russian
Iraq	Iraqi
Kurdistan	Kurdish

* بۆ دروستکردنی ناوی نەتەوە لە ناوی دەوڵەت هیچ یاسایەکی جێگیر نیە.

V. tobe (کاری بوون)

S. Pron.	Present	Past	P.P
I	am	was	been
He She It	is	was	been
We You They	are	were	been

* وەك ڤێربی سـەرەكی و یاریدەدەر لە ڕسـتەدا ڕۆڵ دەبینن. ئەگەر لە ڕسـتەدا جگە لە V.tobe هیچ ڤێربی دیكە نەبوو ئەوا دەبنە ڤێربی سەرەكی، ئەگەر ڤێربی تری لەگەڵدا هاتبوو ئەوا دەبنە یاریدەدەر.

I **am** a teacher. (سەرەكی)　　I **was** a teacher. (سەرەكی)

I **am** reading book. (یاریدەدەر)　　I **was** reading book. (یاریدەدەر)

* دەتوانین بەهۆی V.tobe یەوە ڕسـتەی ناویی دروسـت بكەین، بەدانانی not لە دوایاندا دەبنە نەرێ و بە بەئاڵوگۆڕكردنی شوێنەكەشیان لەگەڵ بكەری ڕستەكە دەبنە پرسیاریی.

You **are** a teacher. *Poss.*　　She was a teacher. *Poss.*

You **are not** a teacher. *Neg.*　　She was not a teacher. *Neg.*

Are you a teacher? *Que.*　　Was she a teacher? *Que.*

* هەركات لەهەر ڕستەیەكدا V.tobe هات، ئەوا ڕاستەوخۆ بە دانانی not لەدوایاندا دەبنە نەرێ و پێویست بەوە ناكات V.todo بێتە ناو مەوزوع. بەڵام ئەگەر V.tobe نەبوو ئەوكاتە بۆ دروسـت كردنی حاڵەتی نەرێ V.todo بەكاردێنین.

am not → am not

is not → isn't

are not → aren't

was not → wasn't

were not → weren't

شێوازی كورتكراوەكانی V.tobe بەم شێوەیەیە:

هەروەها دەتوانین ئەم كورتكراوانەش ئەنجام بدەین

He is → He's

He is not → He's not **or** He isn't

We are not → We're not **or** We aren't

پێویسـتە ئاگاداربین (He's) دەشـێ كورتكراوەی (He is) بێـت یـان كورتكراوەی (He has) بێت.

Ahmad**'s** sick. (ئەحمەد نەخۆشە. كورتكراوەی ئیزە)

Ahmad**'s** book. (كتێبی ئەحمەد. ئێسی خاوەنداریتیە)

Ahmad**s** book. (كتێبی ئەحمەدەكان. ئێسی كۆیە بۆیە كۆمای نیە)

پێویسـتە ئاگاداری ئەو كورتكردنەوانەش بین:

I am a doctor. *Poss*

I am not a doctor. *Neg*

Am I a doctor? *Que*

What am I? *Wh.Que*

نمونەی تر

گرنگ
P11/3a

Where are you from? (خەڵکی کوێیت؟)

Where do you live? (لە کوێ دەژیت؟)

What is the weather like? (کەش و هەوا چۆنە؟)

What is most popular food? (ناودارترین خواردنتان چیە؟)

Dolma is very popular in Erbil.

چەند سەرنجێك

Trousers / Pants / Shoes / Glasses

* ئەو شتانەی کە لە دوو پارچەی هاوشێوە پێکهاتوون لە ئینگلیزیدا (s) کۆ دەچێتە سەر ناوەکانیان و لە هەموو کردارە ڕێزمانەوانیەکاندا مامەڵەی کۆیان لەگەڵ دەکرێت. بۆ نمونە لە کاتی وەرگرتنی V.tobe یەکاندا are/were وەردەگرن وەك هەر شتێکی دیکەی کۆ.

The trousers **are** black.

Your shoes **are** dirty.

Referring Pronouns (جێناوەکانی ئاماژە)

This ئەمە، تاکی نزیك	This **is** my book.
That ئەوە، تاکی دوور	That **is** a pen.
These ئەمانە، کۆی نزیك	These **are** my friends.
Those ئەوانە، کۆی دوور	Those **are** their books.

Have got / Has got (هەیەتی) there is (شتێك خۆی هەبێت)

I **have** a pen. (من پێنووسێکم هەیە. فەرمی)

I **have got** a pen. (من پێنووسێکم هەیە. ئاخاوتن)

لەڕووی ماناوە هیچ جیاوازیەکیان نیە.

I/You/We/They → Have got (Have not got)

He/She/It → Has got (Has not got)

لە حاڵەتی نەرێدا not دەچێتە دوای have/has

I **have got** a car.

I **have not got** a car.

She **has got** a car.

She **has not got** a car.

Have you got a car?

Has she got a car?

ئەگەر have/has بەتەنها بوون بەبێ got ئەوا بە don't/doesn't دەبنە نەرێ.

I **have** a car. I **don't have** a car. She **has** a car. She **doesn't have** a car.

My brother **has got** a pen, but he **has not got** a car.

My brother **has** a pen, but he **doesn't have** a car.

گرنگ
P18

Present Simple (ڕانەبردووی سادە)

1- کاری ڕۆتینی ڕۆژانە کە بەردەوام دووبارە دەبێتەوە.

2-هەقیقەتی نەگۆڕو شتی گشتی.

I go to the language center three times a week. (هەفتەی سێ جار دەچمە سەنتەری زمان)

کلیلە ووشە:

always / never / usually/ on avarage / often

☒ ئاگاداربە! بۆ کارێك کە ئێستا ئەنجامی دەدەین Present Simple بەکارنایەت، بەڵکو لەو حاڵەتەدا دەبێت Present Continuous بەکاربێنین.

Do/Does

S. + V. (s) + com...

don't/doesn't

* ئەگەر بکەری ڕستەکە (I/you/we/they) بوو ئەوا فرمانی ڕستەکە base دەبێت و هیچ پاشگرێك وەرناگرێت. بەڵام ئەگەر بکەر (he/she/it) بوو ئەوا پاشگری (**s**)ی کەسی سێیەمی تاك دەچێتە سەر فرمانەکە.

I play football.

My friend drive**s** a car.

We like music, but she like**s** sport.

* نەرێ Negative : بەدانانی (don't/doesn't) لەپێش فرمانەکان دەبنە نەرێ.

I/you/we/they → don't I **don't** like music.

He/she/it → doesn't She **doesn't** like music.

کاتێك (don't/doesn't) چوونە پێش ڤێربی ڕستەکە پێویستە ڤێربەکە بکرێتەوە base و پاشگری (s) لابدرێت.

* پرسیاریی Yes,No : (do/does) دەخەینە پێش بکەرو لەسەرەتای ڕستە دایان دەنێین.

He plays tennis. → **Does** he play tennis?

They like music. → **Do** they like music?

I play football. → **Do** I play football?

کاتێك (do/does) چوونە پێش بکەر، ڤێربەکە دەکرێتەوە base و پاشگری (s) لادەچێت.

* پرسیاریی Wh,Q : (do/does) دەخەینە پێش بکەرو Wh,Q لەسەرەتای ڕستەکە دادەنێین.

I play football. → **What do** you play?

She plays tennis. → **What does** she play?

ڤێربەکە دەکرێتەوە base و پاشگری (s) لادەچێت.

* وەرگرتنی پاشگری (s)ی کەسی سێیەمی تاك لەلایەن ڤێربی بکەرەکانی (he/she/it) تایبەتە بە حاڵەتی ئەرێ، لە حاڵەتەکانی تردا ئەو (s)ە لادەبردرێت، چونکە هەرکات V.todo چووە ڕستەوە پێویستە ڤێربی ڕستەکە بکرێتەوە base.

Do you usually watch TV in the evening?

هەرکات لە دەمی Present Simple دا وشـەکانی (usually/some time/ always...) هەبوون ئەوا دەخرێنە پێش ڤێربی سەرەکی ڕستەکەوە.

He **swims** every Friday. Poss

He **doesn't** swim every Friday. Neg

Does he swim every Friday? Que

When does he swim? Wh.Q

I **go** to the university every day. Poss

I **don't go** to the university every day. Neg

Do you go to the university every day? Que

Where do you go every day? Wh.Q

She **likes** reading.

She **doesn't like** reading.

Does she like reading?

What does she like?

دەتوانین بە سێ شێواز وەڵامی ئەو جۆرە پرسیارانە بدەینەوە.

Do you have a car?

- Yes. or No.
- Yes, I have a car. or No, I don't have a car.
- Yes, I do. or No, I don't.

کاتێك لەڕستەی Present Simple ووشەی (do) لە پێش ڤێربی سەرەکی دادەنرێت، ئەوە تەنها ڕۆڵی تەئکیدکردنەوەی هەیە.

I do wake up at 6 o'clock every day. (بەجددیمە، هەموو ڕۆژێك کاتژمێر شەش لەخەو هەڵدەستم)

چۆنیەتی گوتنی کات

شێوازی یەکەم: شێوازێکی نوێ و ئاسانە بریتیە لەوەی کە سەرەتا دەڵێین it’s پاشان ڕەقەمەکان وەك خۆی دەخوێنینەوە بە سادەیی و بەبێ هیچ زیادو کەمێك.

05:00 it’s five o’clock.

02:15 it’s two fifteen.

01:30 it’s one thirty.

07:55 it’s seven fifty five.

12:05 it’s twelve o five.

لەم شێوازەدا ژمارە سفر بە ئۆ O دەخوێنرێتەوە

گرنگ
P26

شێوازی دووەم: شێوازی تەقلیدیی کۆنی بەریتانیە.

04:00 it’s four o’clock.

10:15 it’s quarter past ten.

01:30 it’s half past one.

07:45 it’s quarter to eight

08:55 it’s five to nine

بەیانی am
ئێوارە pm
دوای past
دەیەوێ بۆ to

Like & Dislike

I like **reading**. n.

I am **reading** a book. v.

لە ڕستەی یەکەمدا reading ناوە، بەڵام لەهی دووەم ڤێربە.

یەکێك لەو ڕێگایانەی دەتوانین بەهۆیەوە ناو لە ڕەگی فرمان دروست بکەین بریتیە لە v+ing

I like **cycling**.

I like **Ahmad**. ☑

ئەگەر مانای ووشەکەمان نەزانی بۆ ئەوەی بزانین ناوە یان ڤێربە، لەشوێنی ووشەکە ناوێك دادەنێین، ئەگەر ماناکەی تەواو بوو ئەوە ناوە، ئەگەر ماناکەی تێکچوو ئەوە ڤێربە، چونکە ناو لەشوێنی ناو، ڤێرب لە شوێنی ڤێرب دادەنرێت بەپێچەوانەوە مانای ڕستەکە دەشێوێت.

I **<u>like</u>** cycling

I **<u>Ahmad</u>** cycling. ☒

I **like swim**. ☒

I like swimming. ☑

نابێت دوو ڤێرب بەدوای یەکدا بێن. پێویستە لەدوای ڤێرب ناوێك بێت.

In the evening.

In the afternoon.

In the morning.

کاتێك باسی بەشێکی ڕۆژ دەکەین (**in**) بەکاردێنین.

At the weekend.

بۆ کۆتایی هەفتە (**at**) بەکاردێنین.

On weekdays.

بۆ ڕۆژانی کار (**on**) بەکاردێنین.

I think & Agree vs Disagree

What do you think?

What does Ali think?

What do <u>Jack and John</u> think?

I think an English course is good for you, because you said you like to travel to many countries and English is an international language.

Mercedes cars are the best cars. (جوملەیەکی تەواوە)

Do you think Mercedes cars are the best cars? (بۆ وەرگرتنی بۆچوونی کەسانی ترە)

- Yes, I think so. Or No, I don't think so.
- Yes, I agree. Or No, I don't agree.

Can/Can’t + base

Could/Couldn’t

پێویستە ڤێربی دوای can/could
هەمیشە base بێت بەسادەیی. نابێت
هیچ مۆدڵ ڤێربێکیشی بەدوادا بێت وەك
چونکە shall/should/will/would
خۆی یەکێکە لە مۆدڵ ڤێربەکان.

I can play golf near the airport.

I can’t play golf near the airport.

بۆ نەفی کردن ڕاستەوخۆ not دەخەینە دوای can/could

Can I play golf near the airport?

بۆ پرسیارکردن شوێنی can/could لەگەڵ بکەر عەکس دەکەینەوە.

By + transport (car,bus,train,tram,bicycle,ferry,motorbike,scooter,plane)

He goes to school **by bus**.

Article a/an/the/-

*** a/an** + jobs / single countable name

a/an لەپێش ناوی پیشە یاخود
ناوێکی تاکی ژمێردراو دادەنرێت.

I am **a** teacher.

I am **an** engineer.

I have **a** small dog.

We are teachers.

لێرەدا a/an وەرناگرێت چونکە کۆیە.

I am **a** honest man.

لەبەر ئەوەی پیتی یەکەم ووشەی honest ناخوێنرێتەوەو بەمەش یەکەم
دەنگ دەبێتە O بۆیە لەجیاتی an وەربگرێت دەبینین a وەرگرتووە.

کەواتە لەکاتی دانانی a/an ڕەچاوی دەنگی یەکەمی ناوەکە دەکەین.

*** The**

- ناوی تاکی ناسراو: The sun, the moon, the universe, the sky

- ناوی ئەو وولاتانەی کە لە کۆمەڵێك وویلایەت و دوورگە پێکهاتوون:

The USA, The UK, The Netherlands, The Philippines

- کاتێك باسی مەوقیعی شوێنێك دەکەین: In the city center, in the left, in the right

- کاتێك باسی بەشێکی ڕۆژ دەکەین: In the morning, in the evening, in the afternoon

- لەگەڵ کۆتایی هەفتە و ڕۆژانی کار: at the weekend, on the weekdays

- During the day : during + the

* ⃠ (هیچ وەرناگرێت)

- کاتێك (my,his,her,its,your,our,their) هاتن: Her name is Runak.

- ناوی ژمێردراو.

- ناوی تایبەت (إسم علم)، هەر ناوێکیش بە کەپیتەڵ نووسرابوو وەك إسم علم مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت.

- ناوی شارەکان: Arbil, Tahran, Baghdad, London

- ڕۆژەکانی هەفتە: Sunday, Monday, Friday

گرنگ
P47

- کاتژمێر.

- زمانەکان: Kurdish, Arabic, English

- هۆکارەکانی گواستنەوە: by bus, by car, by bicycle

- home.

ئەگەر ناوێك جارێك باسکرا، جاری دووەم دەبێتە ناسراو و the لە پێشی دادەنرێت.

- باسی گشتی: I like apples.

Jack has **a** small dog. The dog is very aggressive.

There is → 1-ژمێردراوی تاك 2- نەژمێردراو

There are → ژمێردراوی کۆ

گرنگ
P52-53

There is a <u>book</u>.

There is some <u>sugar</u>.

There are 25 <u>students</u> in this class.

Countable & Uncountable

Countable: grapes, an apple, a banana, eggs, tomatos, a sandwich, biscuits, hens

Uncountable: water, drink, food, bread, advice, tea, meat, cheese, olive oil, salad, orange juice, fruit, chicken

There is a banana.

There is orange juice.

There is not a cheese.

There is no milk.

There are many tomatoes and eggs.

There are 7 biscuits.

There are not potatoes.

There are not cars.

Some → 1- ژمێردراوی کۆ 2-نەژمێردراو

Any → 1- ژمێردراوی کۆ 2-نەژمێردراو

کەواتە هیچیان بۆ ژمێردراوی تاك نابن.

Some egg ☒ Any book ☒

There are **some** eggs.

There is **some** water.

There are not **any** students in the class.

There is not **any** money in my wallet.

There is not **any** suger.

ژمێردراوی کۆ are وەردەگرێت وەك V.tobe و دەبێت ناوەکەی دوایشی کۆ بێت.

نەژمێردراو is وەردەگرێت وەك V.tobe.

گرنگ
P55

How much → نەژمێردراو chocolate, rice, meat

How many → ژمێردراوی کۆ potatoes, cups of tea

How many mice are in the house? ☑

How many **mouse** ☒ (هەڵەیە چونکە ماوس تاکە)

پرسیار بەشێوەی تاك ناکرێت. یان دەبێت نەژمێردراو بێت، یانیش ژمێردراوی کۆ.

هەركات have لەپێش ناوی خۆراك و ژەم هات ئەوا بەمانای (خواردن) دێت:

I like to have dolma. (من حەزدەكەم دۆڵمە بخۆم)

Past Simple (ڕابردووی سادە)

كارێكە لە ڕابردوودا ڕوویداوەو كۆتایی هاتووە.

Did

S. + V. (ed/شاز) + com...

didn't

I **played** tennis yesterday. (من دوێنێ یاری تێنسم كرد)

He **spoke** English with him. (ئەو بە ئینگلیزی قسەی لەگەڵ كرد)

She **terminated** the contract. (ئەو كۆتایی بە گرێبەستەكە هێنا)

كلیلە ووشە

Ago, last, yesterday, this night

* نەرێ Negative : (didn't) دەخەینە پێش ڤێربەكە و پاشـگری (ed) و شـازێتی لادەبەین و دەیكەینەوە base. (چونكە هەركات v.todo چووە ناو ڕستە پێویستە ڤێرب بكرێتەوە base و هەموو جۆرە پاشگرێكی لێ بكرێتەوە جا ئەرێ بێت یان نەرێ و پرسیاری).

I **didn't** play tennis yesterday. (من دوێنێ یاری تێنسم نەكرد)

He **didn't** speak English with him. (ئەو بە ئینگلیزی قسەی لەگەڵ وی نەكرد)

She **didn't** terminate the contract. (ئەو كۆتایی بە گرێبەستەكە نەهێنا)

* پرسـیاریی Yes,No : (did) دەخەینە پێش بكەرو لەسـەرەتای ڕسـتە دای دەنێین. ڤێربی ڕسـتەكەش دەكەینەوە base و پاشگری (ed) وشازێتی لادەبەین.

He play**ed** tennis yesterday.

Did you play tennis yesterday ? (ئایا من دوێنێ یاری تێنسم كرد؟)

Did he speak English with him ? (ئایا ئەو بە ئینگلیزی قسەی لەگەڵ وی كرد؟)

* پرسـیاریی Wh,Q : Wh,Q لەسـەرەتای ڕسـتەكە دادەنێین و (did) دەخەینە پێش بكەرو فرمانی ڕستەكەش دەكەینەوە چاوگ و پاشگری (ed) وشازێتی لادەبەین.

What did we <u>play </u>? (ئێمە یاری چیمان کرد؟)

How did she <u>speak </u>? (ئەو چۆن قسەی کرد؟)

When did you <u>go </u>? (تۆ کەی ڕۆشتیت؟)

گرنگ
P71-73

I **didn't go** out last night.

I **didn't watch** a film last weekend.

I **saw** the TV news yesterday.

I **listen** to the radio this morning.

These students **didn't read** a newspaper.

I **drove** a car.

I **didn't drive** a car.

She **spoke** English.

The musical **went** to Japan in 2003.

The musical **didn't go** to Japan in 2003.

Did the musical **go** to the Japan in 2003?

Where did the musical **go** in 2003?

لەکاتی بەکارهێنانی V.tobe دەبێ حیسابی کۆ بکەین بۆ ئەو ناوانەی کە ناوی گرووپن هەروەها وشەی Police یش بە کۆ حیسابە.

*** ڕستەی ناویی ڕابردوو Was/Were**

گرنگ
P61

I **was** a student.

<u>Michael Jackson and his four brothers</u> **weren't** in a jaz goup, **they were** in a pop group.

The olsen <u>twins</u> **weren't** born in 1976, **they were** born in 1986.

Pele **wasn't** the youngest player in the 1962 world cup, **he was** the youngest player in the 1958 world cup.

Go in → went in

Get on → got on

ئەو فرمانانەی لە دوو بەش پێکهاتوون تەنها بەشی یەکەمیان دەگۆڕێت بۆ ڕابردوو.

Get married → Got married

Every body goes to school. *Presnt Simple*

Every one loves me.

Every body was …

Evry one is …

All are …

هەریەکە لە (every body) و (every one) ناوی تاکن و حیسابی تاکیان بۆ دەکرێت.

بەڵام (All) کۆیە و حیسابی کۆی بۆ دەکەین.

I don’t like these shoes **because** they are expensive.

I didn’t like the class **because** it was too long.

I didn’t like the class **because of** the duration.

پێویستە because ڕستەیەکی تەواوی بەدوادا بێت.

بەڵام because of تەنها گرێیەکی بەدوادا دێت.

Comparative & Superlative (پلەی بەراورد و پلەی باڵا)

لە پلەی بەراورد دوو شت هەیە کە بەراوردیان دەکەین بە یەکتر، بەڵام لە پلەی باڵا یەك شت هەیە کە خۆی باشترینە و بێ ڕکابەرە.

Africa is **hotter** than Europe.

Intermediate is **more** difficult than Elementary.

Honey is **better** than sugar.

پلەی بەراورد (comparative) بە سێ شێوە دروست دەکرێت:
more / er / شاز

Russia is the **biggest** country.

English is the **most** common language.

Honey is the **best** food.

پلەی باڵا (superlative) بە سێ شێوە دروست دەکرێت:
most / est / شاز

* چۆنیەتی گۆڕینی ئاوەڵناوی سادە بۆ پلەی بەراورد و باڵا:

sm**a**rt → smart**er** → smart**est**

sh**o**rt → short**er** → short**est**

ئەگەر ئاوەڵناوەکە یەك دەنگی بزوێنی تێدابوو ئەوا (er / est) دەخەینە سەری.

hot → hotter → hottest

big → bigger → biggest

ئەگەر ئاوەڵناوەکە یەك دەنگی بزوێنی تێدابوو بەڵام لەشێوەی cvc (بێدەنگ+دەنگدار+بێدەنگ) بوو، ئەوا کۆتا پیت دەبێتە دەبڵ ئینجا (er / est) دەخەینە سەر.

polite → more polite → most polite

difficult → more difficult → most difficult

ئەگەر ئاوەڵناوەکە دوو بزوێن و زیاتری تێدابوو ئەوا (more / most) دەخەینە سەری.

shy → shier → shiest

happy → happier → happiest

easy → easier → easiest

ئاوەڵناوی کۆتایی هاتوو بە (y): لێرەدا چەند برگەیی گرنگ نیە، پیتی (y) دەگۆڕینی بۆ (i) ئینجا (er/est) بۆ زیاد دەکەین.

good → better → best

bad → worse → worst

far → further/farther → furthest/farthest

little → less → least

much → more → most

many → more → most

شازەکان

Jack is smarter Than John.

English is easier than Arabic.

Mercedes cars are more expensive than BMW cars.

Jack is the smartest student in the class. *Poss*

Jack isn't the smartest student in the class. *Neg*

Is the Jack smartest student in the class? *Que*

Who is the smartest student in the class? *Wh.Q*

Present Continues (ڕانەبردووی بەردەوام)

at the moment / at (بەم ووشانە دەیناسینەوە
(present / now / just now / right now

کارێکە ئێستا ئەنجام دەدرێت.
یان کەمێکی تر ئەنجام دەدرێت و خەریکە ڕوودەدات.

S. + v.tobe + v.ing + com...

not

I **am going** to school. (من دەچمە قوتابخانە)

It **is raining** now. (ئێستا باران دەبارێت)

You **are sitting** at home. (ئێوە لە ماڵەوە دادەنیشن)

We **are studing** English. (ئێمە ئینگلیزی دەخوێنین)

لەبەر ئەوەی دەمی ڕانەبردووی بەردەوامە بۆیە لە v.tobe یەکان تەنها (am/is/are) وەردەگرێت.

I **am not going** to school. (من ناچمە قوتابخانە)

It **isn't raining** now. (ئێستا باران نابارێت)

You **aren't sitting** at home. (ئێوە لە ماڵەوە دانانیشن)

We **are not studing** English. (ئێمە ئینگلیزی ناخوێنین)

لەحاڵەتی Negative تەنها not دەخەینە دوای v.tobe یەکان.

Am I going to school? (ئایا من دەچمە قوتابخانە؟)

Is it raining now? (ئایا ئێستا باران دەبارێت؟)

Are you sitting at home? (ئایا ئێوە لە ماڵەوە دادەنیشن؟)

Are we studing English? (ئایا ئێمە ئینگلیزی دەخوێنین؟)

لەحاڵەتی پرسیاریی Yes,No تەنها شوێنی v.tobe لەگەڵ بکەر عەکس دەکەینەوە.

Yes, we are. / No, we aren't.

What are you studing? (ئێوە چی دەخوێنن؟)

What is it happening now? (ئێستا چی ڕوو دەدات؟)

What are they playing? (ئەوان یاری چی دەکەن؟)

لـە پرسـیـاریی Wh,Q دا Wh,Q لەسەرەتای ڕستەکە دادەنێین و شوێنی v.tobe لەگەڵ بکەر عەکس دەکەینەوە.

I am wearing an overcoat, trousers and boots.

He is wearing a blue shirt.

ئەگەر بڵێین من یان فڵانە کەس ئەو شتەی لەبەرە، ئەوا شێوازی Present Continues بەکاردێنین.

بۆ جیاوازی کردن لەنێوان Present Simple و Present Continues P91 گرنگە.

---

* a lot of : 1- ژمێردراوی کۆ 2-نەژمێردراو

A lot of <u>suger</u>.

A lot of <u>cars</u>.

* any + some : 1- ژمێردراوی کۆ 2-نەژمێردراو

* a few : ژمێردراوی کۆ

There <u>are</u> a few <u>books</u> on the shelf.

We stayed a few <u>days</u> in Paris.

* a little : نەژمێردراو

This <u>is</u> a little <u>milk</u> in the refrigerator.

I need a little <u>sugar</u>.

* not many : ژمێردراو

* not much : نەژمێردراو

ژمێردراوی کۆ are وەردەگرێت وەك V.tobe و دەبێت ناوەکەی دوایشی کۆ بێت.

نەژمێردراو is وەردەگرێت وەك V.tobe.

گرنگ
P101

Going to (بەتەمام وابکەم)

S. + v.tobe + going to + base

I <u>am</u> **going to** <u>play</u> football. (من بەتەمام یاری تۆپی پێ بکەم)

Jack <u>is</u> **going to** <u>go</u> to the cinema.

She <u>is</u> **going to** <u>drive</u>.

My brother and I <u>are</u> **going to** <u>watch</u> a movie tonight.

Going to تایبەتە بە باسکردنی کارو پلانی داهاتوو، بۆیە تەنها am/is/are وەك V.tobe وەردەگرێت.

I <u>am not</u> **going to** play football.

Jack <u>isn't</u> **going to** go to the cinema.

<u>Am</u> I **going to** play football?

<u>Is</u> Jack **going to** go to the cinema?

هەموو ئەو بابەتانەی کە v.tobe یان تێدایە بەدانانی not لەپاش v.tobe دەبنە نەرێ و بە عەکس کردنەوەی شوێنەکەشیان لەگەڵ بکەر دەبنە پرسیاری.

I am going to **<u>school</u>**. (n.) *Present Continues*

I am going to **<u>drive</u>**. (v.) *Going to*

بۆ ئەوەی going to مانای (بەتەمام) بۆ داهاتوو بدات دەبێ ڕاستەوخۆ ڤێربێکی baseی بەدوادا بێت.

خۆ ئەگەر ناوێکی بەدواداهات ئەوا دەبێتە بابەتێکی دیکە کە بریتیە لە Present Continues و ماناکەی دەگۆڕێت.

She is goin to the **<u>beach</u>**. (n.) *Present Continues* (ئەو دەچێتە کەنار)

She is going to **<u>go</u>** to the beach. (v.) *Going to* (ئەو بەتەمایە بچێتە کەنار)

گرنگ
P107
P109

I am **going to** watch TV this evening. (بەتەمام ئەمشەو سەیری تیڤی بکەم)

I **want to** watch TV this evening. (دەمەوێت ئەمشەو سەیری تیڤی بکەم)

I **would like to** watch TV this evening. (دەمەوێت ئەمشەو سەیری تیڤی بکەم)

Good with → plural

Good at → single / ing

I am good **with** numbers.

I am good **with** cars.

I am good **at** art.

I am good **at** creative writing.

I am good **at** history.

I am good **at** horse riding.

به واتای (باشم لەو بوارە) دێت.

Have to / Has to (دەبێت وابکەم)

Do/Does/Did

S. + have to
has to + base
had to

don’t/doesn’t/didn’t

I/you/we/they → have to

he/she/it → has to

I **have to** go to the language center today.

We **have to** play football. (ئێمە دەبێ یاری تۆپی پێ بکەین)

She **has to** read to pass. (ئەو دەبێ بخوێنێت تا دەربچێت)

He **had to** clean the desk. (دەبوو ئەو مێزەکەی پاك کردایەتەوە)

We <u>don’t</u> **have to** play football.

She <u>doesn’t</u> **have to** read to pass.

He <u>didn’t</u> **have to** clean the desk.

لەحاڵەتەکانی نەرێ و پرسیاری ڕابردوو ڕانەبردوو تەنها have to بەکاردێنین.

تاك، کۆ، ڕابردوو و ڕانەبردوویێتی ڕستەکە لەڕێگای don’t/doesn’t/didn’t دیاری دەکەین.

واتە has to/had to تەنها لە حاڵەتی ئەرێ بەکاردێت. چونکە کاتێك v.todo چووە ناو ڕستە پێویستە ڤێربەکە بکرێتەوە base.

<u>Do</u> you **have to** play football?

<u>Does</u> she **have to** read to pass?

<u>Did</u> he **have to** clean the desk?

What **do** you **have to** play?

What **does** she **have to** pass?

What **did** he **have to** do?

لە چوار شوێندا V.tohave بەکاردێن و بەم شێوەیە دەبنە نەرێ:

- have got → have **not** got
- have + p.p → have **not** + p.p
- have → **don't** have
- have to → **don't** have to

گرنگ P115-116

I **don't have to** stop work completely. (من ناچارنیم ئیشەکەم بەتەواوی ڕابگرم)

Will (دڵنیایە، ئەگەرێکی بەهێز)

Might (دڵنیا نیە، ئەگەرێکی لاواز)

هەردووکیان بۆ باس کردنە لە داهاتوو، واتای ئەگەریش دەدەین

S. + will
might + base

not

It will rain. (باران دەبارێت -لەداهاتوو-)

It will not rain. (باران نابارێت -لەداهاتوو-)

It might rain. (ڕەنگە باران ببارێت)

It might not rain. (ڕەنگە باران نەبارێت)

گرنگ
P119

Will disappear. ☑ Will <u>be</u> <u>disappear</u>. ☒

Will take. ☑ Will <u>to</u> <u>take</u>. ☒

1- نابێت دوو base بەدوای یەکتریدا بێن.

2- لێرەدا ڤێربەکە بەهۆی to بووەتە چاوگ، بەڵام نابێت چاوگ بێت بەڵکو دەبێت base بێت.

هەموو مۆدڵ ڤێربەکان ڕاستەوخۆ base یان بەدوادا دێت.

Present Perfect (رانەبردووی تەواو)

S. + have/has + p.p + com...

not

- لە رابردوو دەستی پێکردووەو تا ئێستاش بەردەوامە.
- لە رابردوو ڕوویداوە، بەڵام کاریگەریەکانی تا ئێستا بەردەوامە.

I/you/we/they → have he/she/it → has

گرنگ
P125

I have lost my watch. (من کاتژمێرەکەم وون کردووە)

You have written the letter. (تۆ نامەکەت نووسیوە)

He has sold his car. (ئەو سەیارەکەی فرۆشتووە)

The cat has eaten the meat. (پشیلەکە گۆشتەکەی خواردووە)

لەم شێوازەدا گرنگی بە کات و ساتی ڕوودانی کارەکە نادرێت، بەڵکو ئەنجامەکەی گرنگە. ڕەنگە ڕستەکە دەستەواژەی کات و موددەی تێدابێت، بەڵام کات و ساتی ڕووداوەکە بە دەقیقی دیار نیە، ئەگەر دیاربێت دەبێتە Past Simple.

I have watched five films so far <u>this week</u>.

I haven’t made phone calls so far <u>this year</u>.

I have had three cars so far.

I had three cars <u>in 2015</u>. *Past Simple*

I have learned five language **so far**.

I have studied English for five weeks **so far**.

I have lived in Erbil **since** 2000.

کلیلە ووشە:

Never/ever/always/already/recently/for/since/yet/just/so far/for+duration

I have not lost my watch. (من کاتژمێرەکەم وون نەکردووە)

You haven’t written the letter. (تۆ نامەکەت نەنووسیوە)

He hasn’t sold his car. (ئەو سەیارەکەی نەفرۆشتووە)

The cat has not eaten the meat. (پشیلەکە گۆشتەکەی نەخواردووە)

Negative : تەنها not دەخەینە دوای have/has (فرمانەکان هەربە شێوەی p.p دەمێننەوە).

Have I lost my watch?

Have you written the letter?

Has he sold his car?

Has the cat eaten the meat?

پرسـياريى Yes,No : تـەنها شـوێنى have/has لەگەڵ بکەر عەکس دەکەينەوە.
